

رۇژانە سىڭ كوپ چاي رەش ئەگەرى نەخۇشىيى دىل تا ۶۰٪ كەم دەكاتەوہ

بەتايىبەتى لە ئافرەتدا. ئەمەش روونە كە ھەر دوو چاي سەوز و رەش ئاستى كۆلىستىرۇلى خويىن دادەبەزىتىن. ئاماژە بەمەش كراوہ كە ھەر چەند گەلاكانى چاي زياتر ھەيىن بىرىن Fermented ھېندە رىژەي ماددە دژەئۇكسانەكان كەم دەبىتتەوہ و رىژەي ماددەي كافائىن بەرز دەبىتتەوہ، بەلام بە تىكەلكردنى شىر لەگەل چاي رىژەي ماددەي دژەئۇكسانەكان كەم نايىتتەوہ. ئەمەش روونكراوتەوہ كە رىژەي ماددە دژەئۇكسانەكان لەناو چاي سەوزدا بەراورد بە چاي رەش زۇر بەرزترن، بۇيە چاي سەوز سوودى دىكەشى ھەيە، وەكو خۇپاراستن لە ئەگەرى تووشبوون بە شىرپەنجە و ئاوى رەشى چاؤ Glaucoma .

خواردنەوہى سىڭ كوپ چاي رەش ئەگەرى تووشبوون بە نۇرەي دىل تا ۶۰٪ كەم دەكاتەوہ، ھاوكات لەگەل كەمبوونەوہى كى بەرچاؤ لە ئەگەرى تووشبوون بە نەخۇشىيى شەكرە. لىكۆلىنەوہكان روونيان كروڈتەوہ كە چاي دەلەمەندە بە ماددەي دژەئۇكسانى گرىنگ لە جۇرى فلافونويدەكان Flavonoids كە ئەم نامانجانە دەپىكىن. خواردنەوہى چاي رۇژانە ئەگەرى رەقبوونى خويىنەر، يان گىرانى خويىنەرەكان بە تۆپەلى مەيىوى خويىن كەم دەكاتەوہ، لەگەل كۆتتېرۇلكردنى پەستانى خويىن و رىگرتن لە تەسكىبونەوہى خويىنەرەكان، ئەم حالەتەنە ھۆكارن بۇ نۇرەي دىل كە لەوانەيە كوشندە بىت. بەلگە لەبەردەستدايە كە رۇژانە خواردنەوہى چاي رەش ھەنگاويكە بۇ خۇپاراستن لە نەخۇشىيەكانى كۆئەندامى دىل و سوورپان و نەخۇشىيى شەكرە

گرقتى پىيەكان لە وهرزى زستاندا

لە وهرزى زستاندا پىيەكان لە گەلىك كەسدا دوچارى گەلىك گرقت دەبنەو، بۆنمونه: ھەركردنى كەرۋى نىنۆكى پىيەكان -Toenail fun، gus، ئەمەش زياتر لەبەر ئەويە كە نىنۆكى پىيەكان لە زستاندا ناسك و وشك دەبن، ھاواكات لە گەل بەكارھىننى گۆرۋى ئەستور كە دەپتتە ئەگەرى زىادبوونى ئاستى شىدارى، ئەمەش دەپتتە ژىنگەيەكى باش بۇ گەشە كەرۋى لەو پىدا. لە لايەكى دىكەو، زىاد لىكخشانى پەنجەكان لەيەكتىر و لە ناوېوشى كەفشدا ئەگەرى دروستبوونى مېخەك Corn زىاد دەكات. گرقتىكى دى برىتتتە لە ئاوسان و قلىشانى پىيەكان Chilblains ھاواكات لە گەل خورشت و سووربوونەو، بەتايەتتى لەو كەسانەدا كە گرقتى ھاتوچو، يان سوورې خويىيان لە پەلەكاندا ھەيە. ھەرۋەھا دياردەى رايىاود Reynaud's phenomenon كە برىتتتە لە گرقتىكى سوورې خويىيان لە پەلەكاندا بە شىۋەى گۆرۋانى رەنگى پەنجەكانى پى بۇ رەنگى سېى، يان شىن لەكاتى گۆرۋانى كىتوپرى پلەى گەرمىدا. رىنمايى: يەكەم، ھەلئاردنى كەفشى گونجاو، لەوانەيە كە كەفشە گونجاو كەى پارسال بۇ ئەمسال گونجاو نەپتت، چونكە لە گەل تەمەندا پىيەكان پانتر دەبن، لەوانەشە كىشى لەشت زىادى كرديت و قەبارەى پىيەكانت گەرۋەرتر بوويت. دووم، پاراستنى پاكخاۋىنى و وشكى پىيەكان، پىۋىستە گۆرۋەى گونجاوت ھەپتت كە شىدارى ھەلدەمژىت، زوو گۆرۋەىيەكان بگۆرە، بۆنمونه: لەپاش كار و لە كۆتايى رۇژدا. سىيەم، لەكاتى پەيداۋونى ئازار، يان تىبىنكرەدى ھەر شتىكى ناناسايى لە نىنۆك و پىستى پىيەكاندا زوو سەردانى دكتور بكة.

برنجى سېى ئەگەرى نەخۇشى شەكرە زىاد دەكات

مامناۋەند و بەرزتر لە ۷۰ بە ئاستى بەرز دادەنرېت، بۆنمونه: سەوزە و پاقلەمەنىيەكان نزمترىن بەھاي گلاسىمىيان ھەيە و خورما و شەكرى گلوکوز بەرزترىن ئاستى گلاسىمىيان ھەيە كە دەگاتە ۱۰۰. ئەمەش روونكراتەو كە ھەر چەندە برى زياترى برنجى سېى بخورېت، ھېندە ئەگەرى تووشبوون بە نەخۇشى شەكرە زياتر دەپتت، بۆنمونه: زىادكردى ھەر ۱۵۸ گرام برنج ئەگەرى تووشبوون تا ۱۰٪ زىاد دەكات. برنجى سېى كەمترىن رېژدەى ماددە خۇراكيە گرنگەكانى تىدايە، ۋەكو (رېشال)، قىتامىنەكان، مەگنسىۋم...تاد) ئەو ماددە گرنگانە ئەگەرى تووشبوون بە نەخۇشى شەكرە كەم دەكەنەو.

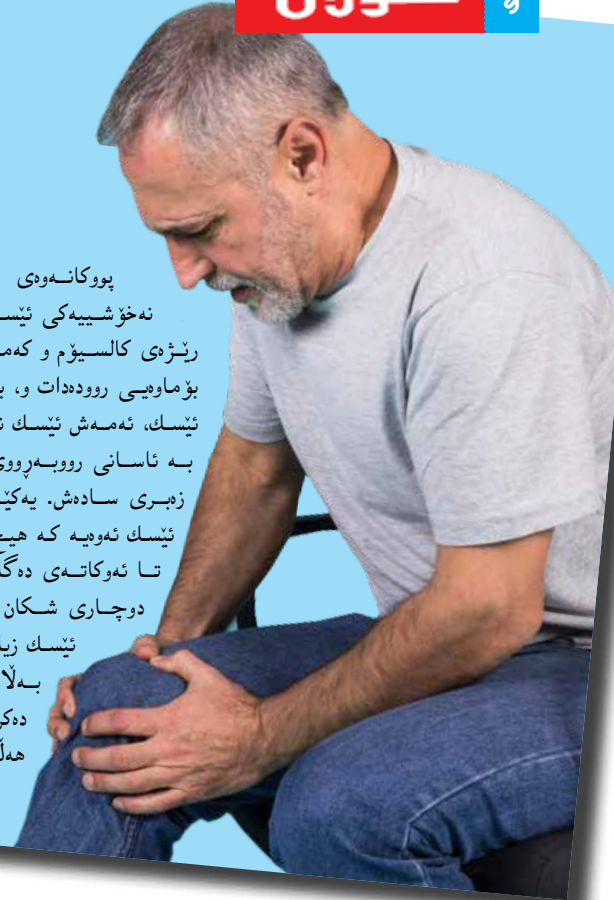
برنجى سېى چىژىكى خۇشى ھەيە، بەلام ئەگەر بە بەردەوامى و برى زىاد بخورېت، ئەوا ئەگەرى تووشبوون بە نەخۇشى شەكرەى جوړى دوو Type 2 diabetes زىاد دەكات. توپزەران لە كۆلېزى ھارقدردى تەندروستىي بە كۆمەل ئەم پەيوەندىيەيان سەلماندوۋە. برنجى سېى بەھايەكى گلاسىمى بەرزى ھەيە كە دەگاتە نرىكەى ۷۵ واتە پاش خواردنى بە ماۋەيەكى كەم و بە ئاسانى ھەرس دەپتت و دەپتتە ھۆى بەرزبوونەويەكى خىراى ئاستى شەكرى خويىن. بەھاي گلاسىمى خۇراكار Glycemic Index واتە تا چەند ھەر خۇراكىك ئاستى شەكرى خويىن بەرزدەكاتەو، ھەر خۇراكىك بەھايەكى گلاسىمى تايەتتى ھەيە، بەرزترىن بەھاي گلاسىمى دەگاتە ۱۰۰، ژمارە ۵۵ و كەمتر بە نزم دادەنرېت، ژمارە ۵۶-۶۹ بە

چەند راستىيەك سەبارت بە پوكانەۋەى ئىسك

بەتايىبەتى لە بەساللاچوۋاندا، گۆرۈنى ھۆرمۈنەكان بەتايىبەتى كەمبونەۋەى ناستى ھۆرمۈنى ئىستىرۇجىن Estrogen لە ئافرتاندا پاش تەمەنى ۋەستانى سوۋرى مانگانە، بۆماۋەى كە تا رادەبەك رۆلى لە توۋشبوۋندا ھەيە، ھەرۋەھا جگەرەكىشاشان ۋ خواردنەۋەى ئەلكھول رۆلى ھاندەريان بۆ لاۋازبۈنى ئىسك ھەيە. خۇپاراستن: داينىكردىنى بىرى تەۋاۋى كالىسىۋم ۋ فېتامىن D ۋ مەگنسىۋم لە خۆركى رۇژانەدا، بۆنمۈنە: مەرۋقى پىگەيشتوۋ رۇژانە پىۋىستى بە ۱۰۰۰ملىگم كالىسىۋم ھەيە، كەمكردىنەۋەى خۋى ۋ چەۋرىيە تىرەكان لە خۇراكى رۇژانەدا، چونكە رىژەى ھەلمۇنى كالىسىۋم لە كۆنەندامى ھەرسدا كەم دەكەنەۋە، مەشقى فېزىكى رۇژانە كە بۆ بەھىزكردىنى ئىسك رۆلى ھەيە.

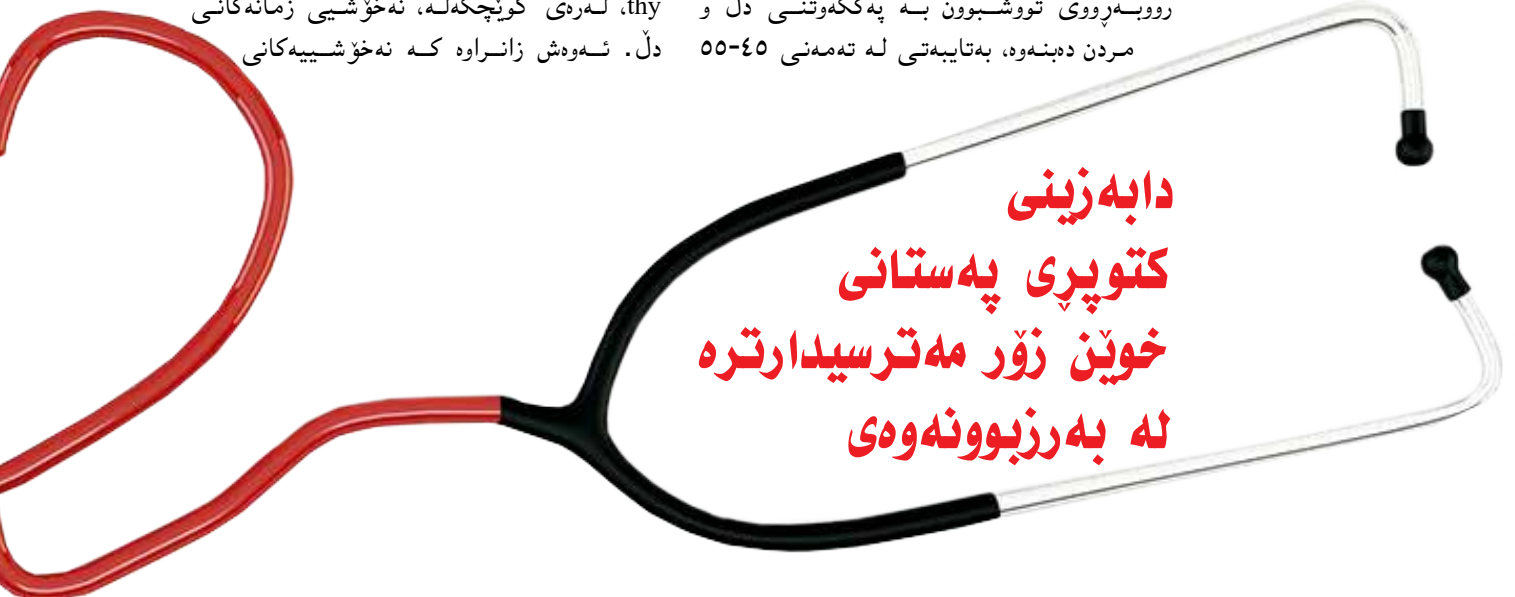
پوكانەۋەى ئىسك Osteoporosis نەخۇشىيەكى ئىسكە، لە ئەنجامى كەمبونەۋەى رىژەى كالىسىۋم ۋ كەمىيى فېتامىن D، يان ھۆكارى بۆماۋەىيى روودەدات ۋ، برىتايىبە لە كەمبونەۋەى چىرىي ئىسك، ئەمەش ئىسك ناسك ۋ لاۋاز دەكات، بۆيە ئىسك بە ئاسانى رووبەروۋى شكان دەپتەۋە، تەننەت بە زەبرى سادەش. يەككە لە گىرقتەكانى پوكانەۋەى ئىسك ئەۋەيە كە ھىچ نىشانەيەكى ديارىكراۋى نىيە، تا ئەۋكاتەى دەگاتە دوا قۇناغەكەكانى ۋ ئىسك دوچارى شكان دەپتە. ئەگەرچى پوكانەۋەى ئىسك زياتر لە بەساللاچوۋاندا روو دەدات، بەلام لە تەمەنى زووترىشدا بەدى دەكرىت. ھۆكارەكان. كەمبونەۋەى ھەلمۇنى كالىسىۋم ۋ فېتامىن D

سالى ۋ بە بوۋنى ھۆكارە ھاندەرەكانى دىكەى پەككەوتنى دىل ۋەكو: نەخۇشىيە خۋىنبەرەكانى تاجىيى دىل، بەرزبوۋنەۋەى پەستانى خۋىن، زىاد خواردنەۋەى ئەلكھول، ھەۋكردىنى مىكرۇبى، نەخۇشىيە ماسولكەى دىل Cardiomyopa- thy، لەرەى گۋىچكەلە، نەخۇشىيە زمانەكانى دىل. ئەۋەش زانراۋە كە نەخۇشىيەكانى

ئەگەرچى بەرزبوۋنەۋەى پەستانى خۋىن بە بكوۋى بىدەنگ ناسراۋە، بەلام بەم داۋىيە لە لىكۆلىنەۋەكاندا ھاتوۋە كە ئەۋكەسانەى دوچارى داۋەزىنى كىتوپرى پەستانى خۋىن دەبن لەكاتى ھەلسانەۋە پاش پالگەۋتن Orthostatic hypotension ئەۋا زياتر رووبەروۋى توۋشبوۋن بە پەككەوتنى دىل ۋ مردن دەبنەۋە، بەتايىبەتى لە تەمەنى ۵۵-۴۵

**داۋەزىنى
كتوپرى پەستانى
خۋىن زۆر مەترسىدارترە
لە بەرزبوۋنەۋەى**

خۇراكى چەور خوينبەرەكان تىك دەدات

مامناوئەندى و گەورەكان زووتر روودەدات، بۇنمونه: تەنيا پاش شەش ھەفتە دەستىشان دەكرىت و نىشانەيە بۇ سەرھەلدانى نەخۇشى لە كۆئەندامى دىل و سووراندانا. ئەوئەش روونكراوئەتەو كە خۇراكى چەور جگە لە زيادكردنى كىشى لەش و قەلئەوى، ئەگەرى تووشبوون بە گەلئەك نەخۇشىيە دىكە زياد دەكات، وەكو: نەخۇشىيە شەكرە، بەرزبوونەوى پەستانى خوين، دروستبوونى بەردى زراو، لە ئافرەتیشدا ھۆكارە بۇ زيادبوونى ئاستى ئىستروچىن لە خويندا، لەگەل زيادبوونى ئەگەرى تووشبوون بە شىرپەنجەي مەمك.

خۇراكى چەور بە شىوئەيەكى پىشوختە خوينبەرەكان تىك دەدات و لە سەرەوى لىستى ھۆكارەكانى دىكە تىكدانى خوينبەرەكانەو دىت، وەكو: تەمەن، بەرزبوونەوى پەستانى خوين، كىشى زياد و قەلئەوى، نەخۇشىيە شەكرە. ئاوپۇشى خوينبەرە گەورەكان بە تىپەربوونى كات ئەستور دەبن و تواناي لاستىكى و كشانىان كەم دەپتەو و ئەگەرى رەقبوونى خوينبەرەكان Ath-erosclerosis بەرزبوونەوى پەستانى خوين دىتە پىشەو. كارىگەرىيە ميكانىكى و پىكھاتەيى زياد خواردن و بەردەوامى خواركى چەور لە خوينبەرە بچووكەكاندا بەراورد بە خوينبەرە

شەكرە، بەرزبوونەوى پەستانى خوين، ھەرەھا نەخۇشىيە خوينبەرەكانى دىل و ئەگەرى پەككەوتنى دىل زياد دەكەن، بەلام ئەم ئەگەرە بە دابەزىنى كىتوپرى پەستانى خوين لەكاتى ھەلسانەوئەدا ھىشتا زياتر دەپت. دابەزىنى پەستانى خوين لەكاتى ھەلسانەوئەدا برىتییە لە دابەزىنى

پەستانى (سەرەو) بە ۲۰ نمرە، يان دابەزىنى پەستانى (ژىرەو) بە ۱۰ نمرە.

